

nogle klovne til at indfange lydets og herunder ikke mindst musikkens betydning. Fint at SMID har gjort musikken til tema for årsmødet i år!

På TV-siden er det Peter Schepelerns 65 sider lange leksikon over "Television Terms" man først kaster sig over, en guldgrube af oplysninger om amerikansk TV, ordnet ud fra alfabetiske stikord. Det bidrag alene vil gøre *Sekvens 90* til en efterspurgt vare. Men Schepelern bidrager også med sin Ph.D.-forelæsning - om genrebegrebet og amerikanske TV-serier - og Ulrik Lehrman følger op med en glimrende sammenligning mellem en tidlig og en sen *Hill Street Blues*.

Og så har jeg vist kun lige plads til at notere at Stig Hjarvard står for en glimrende oversigt over udviklingen i det vesteuropæiske TV-nyhedssamarbejde (igen en af disse factsættede artikler), mens Karsten Fledelius har set på hvordan medie-kildekritik er blevet brugt i mediekampen om sældrab og hvalfangst, og Steen Salomonsen har kastet et blik på vejrudsigten.

Søren Kjörup

Anne Marit Myrstad og Terje Rasmussen (red.): *Historien og medierne*, Oslo, Norsk Medieforskerlag, 1990, 65 s., paperback.

"Hvad er medieforskningens 'Big Bang'?" Sådan præsenterer Svennik Høyer eet af flere mulige perspektiver på mediehistorien. Senere forklarer han og andre bidragsydere til denne beskedne, men læseværdige samling af konference-oplæg, hvorfor dette er det forkerte spørgsmål at stille: Historien om medierne har sin oprindelse, ikke i et teknologisk Big Bang i fortiden, men i de nutidige forsøg på forstå og forklare mediernes udvikling. Mediehistorien er en retorisk rekonstruktion.

De to redaktører for samlingen indrømmer i deres introduktion, at bidragene fører i "ulike retninger" og snarest har historie og medieforskning

som "eneste fellesnevner" (s.4). Alligevel dækker indlæggene en række perspektiver på arbejdet med mediehistorie, der er særlig væsentlige på et tidspunkt, hvor forskningen viser fornyet interesse for mediernes historiske dimension både i Norden og internationalt. En del af baggrunden for konference-oplæggene er det nystartede film- og TV-historiske projekt, 'Levende Bilder i Norge', som også udgiver en ligeledes anbefalelsesværdig skriftserie med foreløbig tre bind. Samtidig er projektet 'Dansk Mediehistorie' igangsat, og lignende projekter er under udvikling i en række lande (se i øvrigt præsentationen af de norske og danske projekter i *NORDI-COM-Information* nr. 2, 1991).

De to første indlæg i *Historien og medierne* præsenterer de videnskabs-teoretiske og -historiske rammer for at bedrive mediehistorie. Svennik Høyer skriver ud fra et traditionelt perspektiv inden for disciplinen medievidenskab, og påpeger bl.a., at det måske ville være mere korrekt at tale om kommunikationshistorie end mediehistorie. Det er ikke så meget mændene og maskinerne bag medierne som deres kontekst og anvendelse, der bør have forskernes interesse. Og Anders Johansen tager i en teorihistorisk *tour de force* et tværvideenskabeligt perspektiv og polemiserer bl.a. imod en ideologisk tendens til, at man bekymrer sig om nutidens historieløshed og henviser til historien som en kilde til "identitet". Tværtimod skrives historien altid med udgangspunkt i nutidige behov og interesser, ja, man bør ifølge forfatteren bruge "historie som modgift mot historie" (s. 11).

De følgende indlæg er af noget varierende interesse og kvalitet, og peger tilsammen på, hvor svært det kan være at finde en balance i mediehistorisk fremstilling mellem de fejende oversigter og de filologiske detalje-studier. Bidraget fra Harald Tveterås er især et tilbageblik på hans egen opfattelse af og bidrag til norsk boghistorisk forskning. Eli Skogerbø præsenterer en meget generel og basal introduktion til Habermas' studier af offentlig-

heden, snarere end en forbindelse til mediehistoriske problemstillinger. Og Henrik Sinding-Larsens argumentation for, at 'eksternalisering' kan bruges som et nyt nøglebegreb i kommunikationsteorien, fremstår -- i hvert fald i denne artikels form -- som noget af en videnskabsteoretisk kortslutning. Når pengenes, skriftsprogets, matematikkens og programmeringssprogenes historie kan indeholdes i samme perspektiv, er det naturligt at spørge, hvilke 'eksterne' fænomener der falder uden for perspektivet.

De to artikler, der baseres på historisk empiri -- af Bjørn Sørensen og Kathrine Skretting -- når knapt nok i denne korte form at klargøre pointerne, men læseren henvises til andre og længere fremstillinger om emnerne. Til gengæld indeholder disse artikler eksempler på de historiske godbidder, der er analysens råstof, og som gør det værd for historikere og medieforskere at tilbringe (dele af) livet i et støvet arkiv. I en undersøgelse om den tidlige filmcensur i Norge fremdrager Kathrine Skretting en kilde, som fortæller, at der i en bestemt film blev klippet 7 meter ud, "der hvor hustruen og tilbederen trykker hinanden i haanden bak mandens ryg, og manden faar horn i panden" (p. 43).

I det afsluttende bidrag hæver Søren Kjørup igen artikelsamlingen op på et teoretisk reflekteret niveau i en behandling af retorikkens betydning, ikke blot for fremstillingsformen, men for selve den mediehistoriske analyse. Til begrebernes forklaring og forståelse føjer Kjørup fortællingen som et væsentligt element i historievidskaben og den humanistiske tilgang til medieanalyse. Mediehistorien er altså en retorisk rekonstruktion: Mediehistorikeren fortæller historien om de historier, medierne har fortalt om historien.

Endelig må jeg tilføje, at retorikken i form af (manglende) korrekturlæsning udgør en urimelig skønhedsfejl ved værket. Det er muligt, at mediehistorien ikke går entydigt fremad, men både tekstbehandling og gammeldags blyanter gjorde det allerede i 1990

muligt at bedrive (mere) effektiv skriftlig kommunikation.

Klaus Bruhn Jensen

Preben Sepstrup: *Transnationalization of Television in Western Europe*, Acamedia Research Monograph 5, 1991, London: John Libbey, 132 s.

Preben Sepstrup sammenfatter i sin nye bog en række af de mediepolitiske og forskningsmetodologiske problemstillinger, som han har behandlet i en række artikler. Selve bogen er en revideret og opdateret udgave af et tidligere publiceret "Working Paper", der hermed ikke længere kan fås.

Sepstrups projekt er omfattende og ambitiøst. For det første er det bogens formål at skabe en ramme for at forstå, begrebsliggøre og måle internationale TV-flow og dermed forbundne effekter. For det andet vil han skabe "a background of facts" om disse TV-strømme i Vesteuropa primært gennem en kritisk evaluering af eksisterende forskningsresultater. Endvidere vil han vurdere, hvorvidt medie-imperialisme teorier kan fungere som forklaringsramme for TV-flowet og den deraf følgende transnationalisering i Vesteuropa. I tilknytning hertil vil han specielt undersøge den påståede dominans af amerikansk TV i Vesteuropa og den dermed forbundne "uheldige" indflydelse.

Disse målsætninger udspringer af en sund skepsis over for den eksisterende viden og forskning inden for området. Sepstrup anser den eksisterende empiriske viden om de faktiske TV-programstrømme i Vesteuropa for særdeles mangelfuld og megen litteratur på området bygger på henvisninger til de samme få analyser, hvis validitet sjældent undersøges nøjere. Endvidere vurderer Sepstrup, at hovedparten af de eksisterende flow-studier metodologisk set er under standarden for samfundsvidenskabelig forskning.